

Sto godina od prve avionske pošte

Promatrajući tijekom povijesti kukce i ptice kako lete, čovjek, ograničen u kretanju i gravitacijom sputan na površinu Zemlje, morao je zaključiti kako let predstavlja jedan oblik slobode.

Prvi uspješni prijenosi pošte, možda bi točnije bilo reći-poruka, zračnim putem stariji su od samih pokušaja čovjeka da leti. Iako nije teško zaključiti kako je sigurno bilo pojedinačnih, naravno neuspješnih, skokova sa npr. piramida i planinskih litica u pokušaju letenja, prvi uspješni ljudski letovi ostvareni su balonima punjenim toplim zrakom. A prvi uspješni let avionom težim od zraka ostvarila su braća Wilbur i Orville Wright tek 17. prosinca 1903. godine, u trajanju od samo 12 sekundi.

No, prijenos pošte zrakom uspješno je izvođen možda i 3000 godina ranije! Postoji vjerojatnost da su stara perzijska plemena, poznata po dresuri ptica, golubova i sokolova, već koristila golube za prijenos jednostavnih poruka. Poznato je da je i rimska vojska koristila golbove za komunikaciju među svojim udaljenim legijama, a postoje i zapisi kako je Julije Cezar o koristio golubova za prijenos poruka tijekom osvajanja Galije. Stari Grci koristili su golbove za prijenos informacija o olimpijskim pobjednicima.

Prvi službeni prijenos pošte avionom dogodio se 18. veljače 1911. godine u Indiji. Prilikom jednog avi-

omitinga, 23-godišnji Francuz Henry Pequet prenio je u svom avionu 6500 pisama na relaciji Allahabad-Naini, dužine 10 km, i trajanja leta oko 13 minuta. Pored tih pisama, preneseno je i 40 razglednica sa fotografijom i potpisom pilota, od kojih danas postoji jedva 10-ak.

Prvi prijenos pošte avionom organiziran je kao dio promotivnog „aeromitinga“ organiziranog uz izložbu-sajam Ujedinjenih provincija u Allahabadu, iz humanitarnih razloga: za avionski prijenos pošte trebalo na uobičajenu poštarinu trebalo je nadoplatiti sitni dodatak, kojim se planiralo skupiti potporu gradnji doma za nezbrinutu djecu koji je djelovao pri lokalnoj crkvi. Demonstraciju avionskog leta, a radi se prvom letu avionom u Indiji, organizirao je britanski avio pionir Walter Windham, koji je uključen i u organizaciju prve avionske pošte u Britaniji, nekih 6 mjeseci kasnije.

Sve pošiljke prenesene tim letom poništene su posebnim prigodnim poštanskim žigom u crvenoj boji, no poznato je i nekoliko pošiljki sa crnim prigodnim žigom.

Indija je 100. obljetnicu prve zračne pošte obilježila centralnim događanjem tijekom svjetske filatelističke izložbe INDIPEX 2011, izdavši prigodne poštanske marke i organiziravši avionski prijenos pošte na istoj ruti kao i 100 godina ranije.

(Željko Stefanović)

